

Изследването на колективната историческа памет е важен инструмент за разбиране на съвременността. Запаметяването (или забравянето) на определени места, събития, действащи лица от историята е сигурен индикатор за тенденциите в развитието на обществото – както за източниците на самочувствието му, така и за дефицитите в това самочувствие.

С тези уводни думи Евгения Иванова, съставител на изследването **„Топоси на историческата памет”**, ни въвежда в излязлата неотдавна книга **„Минало несвършващо”**, събрала изследването и коментарите към него. То е инициатива на Нов български университет, на Американския университет в България и отчасти на СУ „Св. Климент Охридски”.

Теренното изследване е проведено в периода октомври 2009 г. – юни 2010 г. (частично повторено октомври 2010 г. – януари 2011 г.), като обхваща всички малцинствени групи в страната. Целта е чрез него да се потърси отговор кои са онези местата, събитията, действащите лица в българската в сравнителна перспектива с балканската и европейската история, които имат формираща роля за идентичността на съвременните граждани. [...](#)

Резултатите от изследването, показаха, че българското общество свързва в паметта за миналото като най-важно събитие Освобождението, личност – Левски и място – връх Шипка.

В книгата са поместени както резултатите от изследването, разбити по групи и различни показатели, така и изложенията на деветима автори, участвали в него или коментиращи изследването. Сред тях са Евгения Иванова, Евелина Келбечева, Алексей Кальонски, Александър Николов и др.

По време на [публичното обсъждане на резултатите в Центъра за култура и дебат „Червената къща”](#) неотдавна бяха обяснени важни тенденции в колективната памет и обяснения за някои от изненадите в резултатите по отношение на някои от малцинствата. Затова няма да се спирам на тях.

Книгата дава един от важните отговори, които засяга и проучването, а именно откъде анкетираните, а и по-голямата част от обществото научаваме за историческите събития, които формират колективната памет? Повече от половината от анкетираните (53,5 процента) са дали отговор на този въпрос „от училище”, „историята” и „от учебниците”.

Това показва от какво огромно значение е съдържанието на учебния материал. Това особено се отнася за по-новата история, като например епохата на комунизма, която определено е дефицит в учебниците по история.

Книгата дава отговори и на други въпроси – как мислим миналото? Дали като наследство, което почива в архивите, или като важен фактор, формиращ решения. Как използваме миналото – като източник за самочувствие или като заместите на носталгия към периоди в историята и към личности, които в паметта се припознават като успешни.

Изданието ще е много полезно на Министерството на образованието, което предстои да променя учебните програми, а също така и на всички хора, които искат да научат подробности как и защо днешната памет се конструира около определени събития, места и личности.

„Минало несвършващо”, съставител Евгения Иванова, издание на Нов български университет, 2011 г., 231 страници.